

Traktör Sektörüne Yönelik Soruşturma Sunulan Taahhütlerin Kabulüyle Sonlandırıldı

Rekabet Kurulu ("**Kurul**"), traktör üretim ve pazarlama sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ("**Rekabet Kanunu**") 4. maddesini ihlal edip etmediğine yönelik 2022 yılının Eylül ayında bir ön araştırma başlatmış, elde ettiği bulguların akabinde ise soruşturma açılmasını gerekli görmüştür. Bu kapsamda aralarında Tümosan Motor ve Traktör San. A.Ş. ("**Tümosan**") ile Kubota Turkey Makine Tic. Ltd. Şti.'nin ("**Kubota**") de bulunduğu teşebbüsler soruşturmaya tâbi tutulmuştur¹. İlgili soruşturma kapsamında, Kurul'un resmi internet sitesinde 02.08.2024 tarihinde ilgili soruşturmanın sonlandırıldığı ve soruşturma tarafları arasında bir teşebbüse idari para cezası verildiği duyurulmuştur². Bu doğrultuda, Tümosan ve Kubota teşebbüslerinin rekabeti kısıtlayıcı bilgi değişimi ve/veya anlaşma içinde bulunmadıkları sonucuna ulaşılmış, bununla birlikte teşebbüslerin "diğer ihlaller" kapsamında bayilerine pasif satış yasağı uygulamalarından bahisle soruşturmanın ilgili kısmı teşebbüslerce sunulan taahhütlerin Kurul tarafından bağlayıcı hale getirilmesiyle sonlandırılmıştır³.

Soruşturma kapsamında hem Tümosan ve Kubota teşebbüslerinden elde edilen bulguların nitelikleri hem de teşebbüsler nezdinde sunulan rekabetçi endişenin giderilmesine yönelik bağlayıcı hale getirilen taahhütler paralellik göstermektedir. Rekabetçi endişeler temel olarak Tümosan ve Kubota'nın bayileri nezdinde getirdikleri pasif satış kısıtından kaynaklanmaktadır. Pasif satış, başka bir alıcının bölgesindeki

Ertuğrul Can
CANBOLAT

ACTECON, Counsel

Ali
KATOĞLU

ACTECON, Danışman

veya müşteri grubundaki müşterilerden gelen ve alıcının aktif çabaları neticesi olmayan talepleri karşılamak olarak tanımlanmakta olup bayilerin pasif satışlarının kısıtlanması Rekabet Kanunu'nun 4. maddesinin ihlali anlamına gelmektedir. Bu bağlamda iki teşebbüsün uygulamalarındaki temel farklılık Tümosan'ın usulünce düzenlenmiş bir münhasır bayilik sistemi olmasına rağmen pasif satışları kısıtlaması söz konusuysa Kubota'nın ilgili bayilik sisteminde

bir münhasırlık uygulaması bulunmadan pasif satış yasağı getirmesinden ileri gelmektedir.

Tümosan'dan elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, bayilerin kendileri için atanmış münhasır bölgelerin dışından traktör satın almak isteyen müşterilere fiyat vermelerinin önüne geçilmesi veya fiyat vermeleri durumunda dahi ilgili fiyatların kampanyalı/indirimli fiyatların değil liste fiyatları olarak verilmesinin zaruri tutulması pasif satış yasağı kapsamında değerlendirilmiştir. Bu kapsamda bayinin münhasır bölgesi dışından müracaat eden müşterilerin bizzat bayi tarafından reddedildiğini gösteren yazışmaların uygulamadaki pasif satış yasağını kanıtlar nitelikte olduğu değerlendirilmiştir. Yine bir bayinin bölgesi dışındaki bir müşteriye yapacağı satışlar bakımından, aktif ve pasif satış fark etmeksizin, bayinin prim hakkının kullanılmayacağına işaret eden yazışmalar ile bir bayiye bölgesi dışından müracaat edildiğinde satış yapması halinde "radikal kararlar alınması" ile tehdit edildiğini gösteren yazışmalar aynı kapsamda nitelendirilmiştir.

Kubota'nın teşebbüs binasında gerçekleştirilen yerinde incelemede elde edilen bulgulardan bayiler açısından; bayilerin buldukları bölgeler dışından gelen talepler bakımından bu taleplere karşılık yapacakları satışlardan prim alamayacakları, bu nitelikteki satışların tekrar etmesi durumunda ise sırasıyla yıllık prim kesintisi yapılacağı ve ilgili bayinin davranışları sebebiyle Kubota'nın şirket merkezinde toplantıya çağrılacağı anlaşılmaktadır. Yine teşebbüsçe benimsenen uygulamada, başka bir bölgeden gelecek talep üzerine yapılacak pasif satışın, ilgili talebin geldiği bölgedeki bayinin onayına tâbi kıldığı

anlaşılmaktadır. Hem Tümosan hem Kubota'dan elde edilen bu bulgular değerlendirildiğinde teşebbüslerin pasif satış yasağı uygulamasında buldukları sonucuna ulaşılmaktadır.

Söz konusu rekabetçi endişeleri bertaraf etmek amacıyla teşebbüsler davranışsal taahhütler sunmuşlar ve ilgili taahhütler Kurul'ca bağlayıcı hale getirilmiştir. Bu kapsamda iki teşebbüs de bayilik sözleşmelerini gözden geçirerek ve bayilerine hangi tür satış kısıtının rekabet hukuku tahtında meşru kabul edildiğini bir duyuru metniyle bildirerek pasif satış yasağı olarak yorumlanabilecek uygulamaların önüne geçmeyi hedeflemektedir.

Bu kapsamda Tümosan şu hususları taahhüt etmiştir;

- Bir çerçeve bayilik sözleşmesi düzenlenerek aktif satış yasağının getirildiği münhasır bölgeler net bir şekilde belirlenecektir, aktif ve pasif satış ayrımı sözleşme içerisinde net bir şekilde yapılacaktır ve bu kapsamda pasif satış yasağı başta olmak üzere rekabet hukuku mevzuatına aykırı olabilecek uygulamaların kesinlikle söz konusu edilmedikleri belirtilecektir.
- Bayiler nezdinde uygulanan prim iptal sistemi, münhasır dağıtım kanalının parçası halindeki bayilerin bölgeleri dışına gerçekleştirecekleri aktif satışlarla sınırlı kılınacaktır.
- Bir duyuru metni yayımlanacak ve bayilere gönderilerek pasif satışların hiçbir surette yasaklanamayacakları belirtilecek, bu duyuru metninin bayilere ulaştığı bir alındı belgesiyle kayıt altına alınacaktır.
- Son olarak, Tümosan ve bayileri nezdinde çalışanların düzenli bir biçimde rekabet uyum programı ve rekabet hukuku eğitimlerine dahil edilecekleri belirtilmiştir.

Kubota'nın taahhütleri ise aşağıda belirtildiği şekildedir;

- Kubota yayımlayacağı ve bayileriyle arasında sirküle ettireceği bir duyuru ile herhangi bir aktif veya pasif satış yasağının uygulanmaması gerektiğini defaten belirtecektir. İlgili duyuru bayilere iletilirken karşılığında bir alındı belgesi alınarak duyurunun bayilere ulaştığından emin olunacaktır. Duyuru metni kapsamında yer verilen başka bir husus ise her bayinin kendi yeniden satış fiyatını serbestçe belirleyebileceğidir.
- Rekabet hukuku uyum programı kapsamında çalışanlara eğitim verilecek ve uzman avukatlardan düzenli danışmanlık alınacaktır. Bu kapsamda aktif ve pasif satış yasaklarının da net bir şekilde açıklandıkları rekabet hukuku hakkında eğitici

dokümanlar bayilerin kolayca erişebileceği bir internet sitesinden paylaşılacaktır. Söz konusu dokümanlar Kurum'un onayından geçecektir.

- Bayilik sözleşmelerine, ilgili sözleşmelerin hiçbir surette aktif ve pasif satış yasaklarını içermeyecekleri şekilde yeni düzenlemelerin getirilmesi suretiyle uygulamadaki satış yasak veya kısıtlamalarının önüne geçilecektir.

Teşebbüslerin sunduğu bu taahhütler Kurul nezdinde hızlı ve etkin biçimde uygulanabilecekleri ve ortaya çıkan rekabetçi endişeleri giderecek düzeyde oldukları değerlendirilerek bağlayıcı hale getirilmiştir.

Sonuç

Yürütülen ön araştırma, soruşturma ve taahhüt süreçleri kapsamında anlaşılmaktadır ki "diğer ihlal" niteliğindeki pasif satış kısıtlamaları/yasakları bakımından Kurul nezdinde belirli niteliği haiz davranışsal taahhütler yeterli görülmektedir. Davranışsal taahhüt müessesesinin bu niteliği halihazırda Kurul içtihadı kapsamında kabul görmüş olup işbu yazının konusu süreç bakımından da geçerliğini korumaktadır. Hem Tümosan hem de Kubota teşebbüsleri tarafından sunulan ve Kurul'ca kabul edilen taahhütler değerlendirildiğinde bayiler nezdindeki pasif satış kısıtlamaları bakımından (i) aydınlatıcı ve eğitici materyallerin kullanımı, (ii) bayileri ile teşebbüsler arasındaki ticari ilişkinin temelini oluşturan sözleşmelerde belirliliği ve rekabet hukuku mevzuatına uygunluğu temin eden hükümlerin kullanımı ve (iii) rekabet hukukuna uyum programlarına verilen önem bir kez daha anlaşılmaktadır. Söz konusu taahhütlerin uygulanmasıyla teşebbüsler ve bayileri nezdinde rekabet hukuku bilincinin ve hukuki öngörülebilirliğin sağlanacağı kabul edilmiştir. ●

Kaynakça

¹Kurul'un resmi internet sitesindeki soruşturma duyurusu için:

<https://www.rekabet.gov.tr/Guncel/traktor-uretim-ve-pazarlama-sektorunde-f-256e0d2031a1e-d118eae00505685da39>

²Kurul'un resmi internet sitesindeki ilgili duyuru için: <https://www.rekabet.gov.tr/Dosya/traktor-nihai-karar-duyurusu-.pdf>

³Kurul'un 26.10.2023 tarihli ve 23-50/958-343 sayılı kararı ile 26.10.2023 tarihli ve 23-50/964-349 sayılı kararları.

smile, good travel...

selimgül

Car Rental & Transfer

www.selimgul.com

sgt filo
flexibility

www.sgtfilo.com.tr

visithty
Connecting People & Places

www.visithataytransfer.com

#sgthepyanınızda